

GAZETA MUZEALNA

nr 90/styczeń 2011 r.,
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

Zaginione obrazy Wieliczki Piotra Stachewicza

Tę, a jednocześnie dopełnieniem ekspozycji są oryginalne obrazy, rysunki i szkice autorstwa P. Stachewicza, wśród nich na uwagę zasługuje cykl obrazów „Widma w pracowni” oraz cykl rysunków - ilustracji do trylogii Henryka Sienkiewicza.

Jak zorganizować wystawę o obrazach, których fizycznie nie ma?

Jest to trudne tym bardziej, że nie wiemy jaka była rzeczywista wielkość i kolorystyka zaginionych wielkich obrazów Piotra Stachewicza. Ale dzięki temu, że pomyślano o wydaniu albumu z reprodukcjami obrazów, a także obecnym możliwościami technicznymi jest to możliwe - powiedziała 17.12.2010 r. dr Barbara Konwerska w czasie otwarcia wystawy pt. „Zaginione obrazy Piotra Stachewicza”.

Ekspozycja składa się z dwóch wydzielonych części: w jednej prezentowane są oryginalne i ciekawe obrazy, które pokazują warsztat artysty,

a w drugiej zaginione prace. Ważnym obiektem wystawy jest obraz „Śmierć Górnika” ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, rozpoczynający przygodę artysty z wielką kopalnią. Muzeum Żup Krakowskich też posiada w zbiorach dwie prace „Komora w kopalni” oraz „Stara Wieliczka” przypisywane P. Stachewiczowi, które prezentowane są na wystawie.

Szczególnie ten pokazujący kopalnię jest istotny w odtwarzaniu w wyobraźni kolorystyki zaginionych obrazów Wieliczki.

Artysta sprzedał wielkie obrazy Muzeum Saliarnemu w Wieliczce w 1907 r. W 1929 r. wyjechały na I Wystawę Krajową w Poznaniu r. Po czym obrazy zostały przejęte przez ówczesne Ministerstwo Przemysłu i Handlu i do Wieliczki już nie wróciły.

Będziemy wdzięczni za informacje o dalszych ich losach.

Małgorzata Bogucka

Msza pasterska 1000 stóp pod ziemią

Powszechnie wiadomo w naszym mieście, że najświeższa pasterka, z historycznymi tradycjami, odbywa się corocznie w kopalni soli. Niecodzienny klimat podziemi, magia wigilijnej nocy stanowią nieodłączną, potęgującą przeżycia wiernych, scenerię tej niezwyklej mszy.

Pozostając jeszcze w nastroju radosnej tajemnicy Świąt Bożego Narodzenia – może warto chwilę zadumać się nad przeszłością i wyobrazić sobie jak to dawniej bywało - jak wyglądały pasterki w kopalni wiele lat temu.

Trzymam w dłoni małą, cienką książeczkę Adama Kaczurby z 1903 roku „Wieliczka- świat podziemny oraz msza pasterska 1000 stóp pod ziemią” jest to niecodzienny dokument przeszłości - autor ze szczegółami opisuje przeżycia swoje i przyjaciela Francuza podczas pasterki w kaplicy Św.Kingi. (w ostatnich latach XIX wieku).A emocje były niecodziennie! Już sceneria przejścia nocą ulicami pełnymi zdążających pod ziemię ludzi była ekscytująca : „Wychodzimy na rynek. Widok wspaniały. Ze szczytu szybu Daniłowicza pada wielki snop światła elektrycznego na całe miasto.(...)Kościół, zamek Kazimierza Wielkiego, piękne muzeum górnicze, ratusz wyglądają w tej chwili jak gdyby miały ludzkie twarze i uśmiechają się do siebie. Ze wszystkich uliczek i zau-

ków miasteczka wychodzą jakby jakie zakłete postacie, każda z kagankiem oliwnym, przemocowanym do długiego toporka. To górnicy”.

Nasze koledy i religijne pieśni, śpiewane podczas tej uroczystej mszy zawsze robiły wielkie wrażenie-tym bardziej na cudzoziemcu, który zachwycony tak podsumowuje swe wrażenia:

„Panie co to za pieśni- woła mój towarzysz, Francuz, cały drżący ze wzruszenia.

- To nasze kolendy –odrzekłem.

- Ależ one są prześliczne, my takich nie mamy.

- Ba odrzekłem - nie tylko wy.(...)

Panie – szepce mi powtórnie towarzysz (...) -Takich wrażeń nie doznałem jeszcze nigdy w życiu. Do skonu tej chwili nie zapomnę. Zdaje mi się, że jestem na nabożeństwie pierwszych chrześcijan.”

Małgorzata Piera

Muzealne wydarzenia i atrakcje w 2010 r.

Ubiegły rok w naszym muzeum obfitował w liczne imprezy kulturalne, wystawy i prezentacje plenerowe, które znacząco przyczyniały się do kreowania życia kulturalnego Wieliczki .Oto krótki przegląd najważniejszych wydarzeń i faktów z życia naszej placówki w 2010 r.:

Pierwszy podziemny szlak pielgrzymkowy

6 stycznia w czasie święta Trzech Króli – uważanych za pierwszych pielgrzymów miała miejsce uroczysta inauguracja Podziemnego Szlaku Pielgrzymkowego „Szczęść Boże”. Na pielgrzymkowej trasie znalazły się m. in. kapca p.w. św. Antoniego, wotywna Kaplica Św. Krzyża, Kaplica Św. Kingi – poświęcona patronce solnych górników, polichromowana Kaplica Św. Jana na III poziomie , a także wystawę w podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich pt. „Sacrum w dziedzictwie solnym” prezentująca obrazy i rzeźby z podziemnych, nieistniejących już kaplic oraz komora Saurau ze zjazdem górników na linie (modlących się słowami pieśni Salve Regina).

Najnowsze książki

Porzycia „Tajemniczy świat muzeów górniczych i skansenów” stanowi plon sesji naukowej pod tym samym tytułem. I Konferencji Muzeów Górniczych i Skansenów Podziemnych w Polsce w 2009 r. Materiały podzielone na trzy części, proponują krótki rekonesans po tej ciekawej tematyce – począwszy od zagadnień rewitalizacji obiektów przemysłowych, poprzez problemy wyrobiska górniczego jako zabytku i przestrzeni działań muzealnych aż po ważne pytania dotyczące oczekiwań zwiedzających podziemne ekspozycje.

Otwarcie sezonu turystycznego

Z myślą o nowym sezonie przygotowana została ekspozycja czasowa: „W obiektywie Jana Czernieckiego – foto-

grafie kopalni wielickiej sprzed 100 lat”. Wystawa stworzyła okazję do podziwiania widoków dawnej zupełnie innej kopalni i piękna ówczesnej Wieliczki. Warto także podkreślić ciekawą, nową aranżację wystawy „Urządzenia i sprzęt górniczy” w komorze Russegger.

Młodzież ambasadorem regionu wielickiego

Interesujący, wielopłaszczyznowy projekt mający na celu zainteresowanie młodzieży szkół gimnazjalnych i średnich historią oraz zabytkami czy też walorami przyrodniczymi regionu wielickiego. Najważniejszym elementem projektu była praca własna młodzieży pod kierunkiem pedagogów i pracowników muzeum, której efekty można było podziwiać na wystawie w Zamku Żupnym. W przedsięwzięciu wzięła udział młodzież szkół powiatu wielickiego.

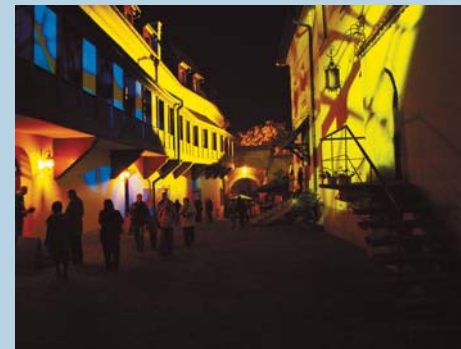
Nowy cykl filmowy - „Ze skarbcza wielickiego muzeum”

Filmy realizowane przez ekipę filmową TVP Kraków, prezentują cenne i ciekawe obiekty, w podziemnej ekspozycji jak też w Zamku Żupnym, które warte są zobaczenia. Cykl obejmuje 12 trzydziściowych odcinków, mogących istnieć jako niezależne impresje z Muzeum. Pokazano w nich m.in. piękno muzealnych podziemi – komory Maria Teresa, Saurau, czar wielickiej soli, unikatowe maszyny, Róg Bractwa Kopaczy, barty, wystawę „Sacrum w dziedzictwie solnym”, skarby z archeologicznych odkryć, Zamek Żupny, solniczki, cenne archiwalia, a także ciekawe wydarzenia kulturalne.

Noc Muzeów

Impreza organizowana już od pięciu lat wspólnie z muzeami krakowskimi cieszyła się w tym roku dużym zainteresowaniem. Hasłem przewodnim było 100-lecie idei Wielkiego Krakowa, do którego nawiązała prezentacja „Wieliczka a Wielki Kraków” . O 200. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina, a przede wszystkim jego wizycie w kopalni w 1829 r. potwierdzonej wpisem w księdze pamiątkowej przypomnieli specjalne efekty światła/dźwięku, które wypełniły muzyką kompozytora komorę Maria Teresa. W nocnym zwiedzaniu muzealnych ekspozycji uczestniczyli mieszkańcy m.in. Krakowa, Boch-

ni, Dębicy, Katowic, Myślenic, Rudy Śląskiej, Skawiny, Wieliczki.

Święto Soli

Cykliczna impreza i w tym roku przyciągnęła 4500 turystów, mieszkańców Wieliczki i okolic, dla których przygotowano wiele ciekawych kermasz, pokazów, występów artystycznych.

Prezentacja Muzeum na Krakowskich Plantach

Od 1 lipca do 31 sierpnia na Krakowskich Plantach prezentowano wystawę planszową pt. „Solne dziedzictwo kultury” przygotowaną przez Muzeum. Wielkoformatowe zdjęcia przybliżyły spacerowiczom wybrane obiekty Muzeum na III poziomie kopalni – komory Saurau, Maria Teresa, zabytki sakralne oraz wyrosły na soli Zamek Żupny. Fotografie przedstawiały też wydarzenia kulturalne organizowane przez Muzeum m.in. Noc muzeów, Święto Soli, koncerty „Popołudnie ze Strausssem”, Summer Music Festival, czy też ofertę edukacyjną.

cd. ze strony 2

Święto Chleba z solą wielicką

W niedzielę 13 czerwca Muzeum Żup Krakowskich gościło na krakowskim Placu Wolnica w ramach dorocznego Święta Chleba i Małopolskiego Festiwalu Smaku. Na krakowski Kazimierz przybyli mistrzowie piekarscy, cukiernicy i producenci Małopolskich Produktów Tradycyjnych. Ponieważ bez chleba nie syto bez soli nie słono muzealne stoisko stylizowane na dawną solną jatkę cieszyło się dużym zainteresowaniem.

IV Summer Music Festival

Na scenach festiwalowych gościła Orkiestra Straussowska „Obligato” oraz wielu znakomitych artystów polskiej sceny operowej. Atrakcją stanowiła Orkiestra Akademii Beethovenowskiej pod kierownikiem wybitnego dyrygenta Michała Dworzyńskiego oraz solisty, wirtuoza skrzypiec Radwana Stoica. Nowością w programie festiwalowym był spektakl teatralny w podziemnej ekspozycji, kom. A. Długosza w wykonaniu popularnej aktorki Agnieszki Schimscheiner w monodramie „Shirley Valentine”.

Solniczki – małe arcydzieła sztuki

Wystawa w nowej aranżacji plastycznej ukazuje wiele solniczek nigdy dotychczas publicznie nie pokazywanych. Zdziwiała maestria i precyzja wykonania tych małych dzieł sztuki.

Nowy wizerunek Muzeum

Warto przypomnieć, iż Muzeum Żup Krakowskich od kilku lat przeprowadza modernizację wyrobisk w podziemnej ekspozycji i kompleksu zamkowego. W tym roku zabiegom zabezpieczającym - odmladzającym poddana została średniowieczna baszta, pozostałość z XIV wiecznych murów obronnych. Wyremontowano także część zachodnia muru oraz bramę.

Oczarowani zamkami

Ekspozycja prezentująca prace I Międzynarodowego Konkursu „Oczarowani zamkami”. Na konkurs wpłynęło ok. 700 prac z całej Polski oraz z Litwy, Łotwy i Holandii.

Wystawa „Tajemnice Rynku Górnego w Wieliczce”

Wystawa przedstawiła ponad 700-letnią historię Rynku Górnego, stanowiącego centrum Wieliczki od czasów średniowiecznych. Zasadniczym materiałem ekspozycyjnym były obiekty pochodzące z wykopalisk archeologicznych, przeprowadzonych przez Muzeum Żup Krakowskich w 2009 r.

Solny Nokturn Wieliczka 2010

Głównym wydarzeniem kulturalnym 2010 roku – także w skali kraju – były obchody Roku Chopinowskiego. Projekt „Solny nokturn” zrealizowany przez Muzeum Żup Krakowskich przy współpracy Kopalni Soli „Wieliczka” i Towarzystwa Straussowskiego, – doskonale wpisał się w klimat tych uroczystości. Był to cykl rozmaitych koncertów inspirowanych muzyką Chopina. Zwieńczeniem trwającego od lipca do października projektu było odsłonięcie w podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich pomnika słynnego kompozytora autorstwa cenionego rzeźbiarza prof. Bronisława Chromego i inauguracja wystawy „Kopalnia wielicka w epoce Chopina”. Ekspozycja przybliżyła nam świat kopalni z czasów wizyty muzyka. Centralny punkt wystawy stanowiła księga pamiątkowa z oryginalnym autografem Chopina pod datą 24 lipca 1829. To właśnie wizyta wielkiego kompozytora w kopalni stała się inspiracją dla całego przedsięwzięcia wpisane go w obchody Roku Chopinowskiego

Śladami Jana Pawła II w Małopolsce

Wystawa poplenerowa prezentująca prace uczestników XI Międzynarodowego Pleneru Artystów Niepełnosprawnych, którzy przemierzali Małopolskę śladami papieża, odwiedzając: Wieliczkę, Niegowić, Wadowice, Kalwarię Zebrzydowską oraz Kraków. Prezentowane na wystawie prace w szczególny sposób wyrażają ciepło i troskę, jaką obdarzył nas Papież.

Górnictwo na ziemiach polskich – od krzemienia do gazu

Ekspozycja poprzedziła tegoroczne obchody Barbórkowe, przybliżając obraz głównych gałęzi przemysłu wydobywczego, funkcjonującego współcześnie w naszym kraju oraz sygnalizująca jego historyczny rozwój, sięgający aż do epoki kamienia. Czynna w podziemnej ekspozycji od 27 marca 2011 r.w

Zaginione obrazy Piotra Stachewicza

Liczne wydarzenia kulturalne zeszłego roku zwieńczyła wystawa dotycząca zaginionych prac znanego polskiego malarza Piotra Stachewicza. Prezentację można jeszcze zwiedzać do 12 marca 2011 r.

Na zakończenie należy podkreślić, że plany na rok 2011 są równie ciekawe i obszerne – serdecznie zapraszamy do Muzeum!

Barbara Tworzydło

Wydarzenia kulturalne styczeń 2011 r.

ZAMEK ŻUPNY

wystawa „Zaginione obrazy Wieliczki Piotra Stachewicza” 17.12.2011 – 12.03.2011 r.

Wystawa ma na celu przypomnienie zaginionego cyklu dwunastu obrazów Piotra Stachewicza poświęconych wielkiej kopalni soli. Cykl składał się z 12 płócien, które są znane dzięki zachowanemu albumowi „Wieliczka”. Posłużył on do wykonania wielkoformatowych reprodukcji.

EKSPOZYCJA MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA w kopalni soli

Górnictwo zmagania - spotkanie z cyklu „Mama, tata i ja”. Informacja: 12 289 16 33 23.01 2011 r. (niedziela)

Wystawa poplenerowa „Śladami Jana Pawła II w Małopolsce”

Prace uczestników XI Międzynarodowego Pleneru Artystów Niepełnosprawnych pokażą zabytki związane z osobą Jana Pawła II w Wieliczce, Niegowici, Wadowicach, Kalwarii Zebrzydowskiej i Krakowie.

Wystawa „Górnictwo na ziemiach polskich – od krzemienia do gazu łupkowego”. do 27.03.2011 r.

Wystawa przybliży główne gałęzie przemysłu wydobywczego w naszym kraju i sygnalizuje jego historyczny rozwój sięgający epoki kamienia. Prezentuje więc wydobyte rud metali, surowców skalnych, chemicznych oraz surowców energetycznych: węgla, ropy naftowej czy gazu ziemnego.

Wymienione dziedziny górnictwa pokazane są poprzez dawne i współczesne narzędzia górnicze, modele maszyn i urządzeń górniczych, wydobywane z głębi ziemi różnorodne surowce ze srebrem, złotem i bursztynem włącznie i dużego formatu fotografie. Interesującym dopełnieniem jest prezentacja multimedialna, ilustrująca pozyskiwanie różnorodnych kopalni, od krzemienia w epoce neolitu po technologię wydobycia gazu łupkowego.

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul.Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka
tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl
www.muzeum.wieliczka.pl

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A.Jodłowski
Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera
Opracowanie graficzne: E. Giżycka
Zdjęcia: A. Grzybowski, L.Kostuś